

DISPOSICIONS

DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA

LLEI 11/2017, del 4 de juliol, de reparació jurídica de les víctimes del franquisme.

El president de la Generalitat de Catalunya

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 65 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

Preàmbul

Des del mateix inici del cop d'estat militar de signe feixista que es va produir contra la Segona República Espanyola, i que va ésser l'origen de la llarga i cruenta Guerra Civil de 1936-1939, les autoritats franquistes van desplegar una multiplicitat de formes i mecanismes de repressió de totes aquelles persones que, per raó de llur afiliació política, sindical o associativa, per llurs idees o creences, o per llurs opcions vitals, consideraven enemigues del règim autoritari que estaven en procés d'edificar.

La dimensió i la intensitat d'aquestes polítiques repressives donen fe de l'aberrant intenció d'anorrear i erradicar tota forma de pensament antagonista o dissident de la ideologia sobre la qual el franquisme va construir el conjunt de les seves institucions.

Cal recordar que l'Estatut de Catalunya del 1932 va ésser derogat per la Llei del 5 d'abril de 1938, un acte il·legal de la dictadura franquista que només va poder ésser imposat per la força de les armes. Per això es van constituir els tribunals de l'Auditoria de Guerra de l'Exèrcit d'Ocupació, anomenada posteriorment Auditoria de la IV Regió Militar, i es van dur a terme els processos aplicats pel procediment dels consells de guerra com a mitjà de repressió política vulnerant les competències i la legalitat aleshores vigent, també respecte als delictes tipificats, els procediments seguits i les garanties processals que eren exigibles.

En atenció a les víctimes i llurs familiars, cal que una norma amb rang de llei constati i declari definitivament la nul·litat de tots aquests procediments, que es poden qualificar de farsa, i de les sancions i condemnes de greus conseqüències que se'n derivaren.

Cal fer-ho, també, tenint en compte els requeriments formulats pels poders públics, tant el Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides, com el Relator Especial sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició del Consell de Drets Humans en el darrer informe del període de sessions del 22 de juliol de 2014, el qual ha requerit a les institucions de l'Estat «Identificar mecanismes idonis per a fer efectiva la nul·litat de les sentències adoptades en violació dels principis fonamentals de dret i del degut procés durant la Guerra Civil i el franquisme. Estudis comparats d'altres experiències de països que han afrontat reptes similars, molts inclosos en el context europeu, poden resultar summament profitosos», en aplicació de la Declaració universal dels drets humans, el Pacte internacional dels drets civils i polítics i el Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

Els arguments en el sentit de no reobrir velles ferides del passat són inconcebibles en un context democràtic, ja que el restabliment de la dignitat de les víctimes no cerca la revenja sinó la veritat, la justícia, la reparació i la garantia de no repetició.

Quaranta-dos anys després de la mort del dictador Franco no hi ha hagut cap llei que declari expressament la nul·litat dels judicis del franquisme.

Per aquest motiu, aquesta llei, de conformitat amb l'ordenament jurídic, declara la il·legalitat dels tribunals i dels procediments i els consells de guerra instruïts a Catalunya des del 5 d'abril de 1938 fins al desembre del 1978 per l'Auditoria de Guerra de l'Exèrcit d'Ocupació, anomenada posteriorment Auditoria de Guerra de la IV

CVE-DOGC-A-17185096-2017

Regió Militar.

Tot i que, a mesura que el conflicte va anar avançant i que van anar passant anys de dictadura, les autoritats franquistes van provar de dotar aquests instruments de repressió d'una aparença de legitimitat i de juridicitat, resulta impossible considerar que aquests òrgans tinguessin una autèntica naturalesa jurídica.

Per a poder considerar que un grup de persones està jutjant i conferir a allò que decideixin la consideració i el necessari efecte de «cosa jutjada», cal poder sustentar en dret que l'òrgan en qüestió és realment jurisdiccional, que es tracta d'un autèntic tribunal.

No es pot considerar òrgan jurisdiccional aquell que no respecta les més mínimes garanties d'imparcialitat, dret de defensa i cosa jutjada de les seves resolucions, o que no gaudeix d'independència de la resta de poders de l'Estat, com a mínim en el sentit que existeixi una atribució genèrica mínimament racional del poder de jutjar a un òrgan suficientment individualitzat.

Dels consells de guerra franquistes i dels òrgans, jurats i tribunals a què es fa referència no se'n pot dir de cap de les maneres que fossin òrgans jurisdiccional, que complissin els mínims requisits per a exercir la funció de declarar el dret pròpia d'un tribunal. L'anàlisi de llur naturalesa, composició i actuació ens obliga a veure'ls com el que van ésser, una farsa. Una actuació de fet revestida amb prou feines de la mera aparença, més o menys sofisticada en funció del moment històric, d'òrgans jurisdiccional.

Aquells processos polítics contraris a la legalitat es van mantenir més enllà de la mort del dictador en consells de guerra per causes de caràcter polític amb infracció dels drets fonamentals de moltes persones, que hi van ésser injustament sotmeses i, arran d'aquests, algunes d'elles, executades.

Així, constatada la nul·litat d'origen dels procediments i de les resolucions, sentències, condemnes i sancions que n'emanaren, com a actuacions de fet i no pas jurisdiccional que foren, i declarada legalment llur il·legitimitat, no ha de comportar cap problema que la llei en constati i en declari la nul·litat, i cerqui també d'establir un mecanisme administratiu àgil per a obtenir certificació individualitzada d'aquesta circumstància que la llei constata i declara.

Atès que els processos i les resolucions dictades pels tribunals militars van ésser públics, per a fer efectiu el valor reparatori, aquesta llei habilita l'Arxiu Nacional de Catalunya perquè elabori i publiqui una llista de processos i sentències.

Per tot això, ha arribat el moment d'assumir la responsabilitat històrica del Parlament de Catalunya, davant les víctimes d'aquells processos, reparant els abusos comesos pel règim franquista contra la legalitat judicial i procedimental i fent la reparació exigida per les persones represaliades, la societat catalana i les instàncies internacionals.

Article únic. Reparació jurídica de les víctimes del franquisme

De conformitat amb el conjunt de l'ordenament jurídic, que inclou normes tant de dret internacional com de dret intern, es declaren il·legals els tribunals de l'Auditoria de Guerra de l'Exèrcit d'Ocupació, anomenada posteriorment Auditoria de la IV Regió Militar, que van actuar a Catalunya a partir de l'abril de 1938 fins al desembre de 1978, per ésser contraris a la llei i vulnerar les més elementals exigències del dret a un judici just. I, en conseqüència, es dedueix la nul·litat de ple dret, originària o sobrevinguda, de totes les sentències i resolucions de les causes instruïdes i dels consells de guerra, dictades per causes polítiques a Catalunya pel règim franquista.

Disposicions finals

Primera. Autoritzacions

1. S'autoritza l'Arxiu Nacional de Catalunya perquè elabori i faci pública una llista dels processos instruïts i de les sentències adoptades d'acord amb el Ban del 28 de juliol de 1946, el Decret del 31 d'agost de 1936, el Decret número 55 de l'1 de novembre de 1936, la Llei del 2 de març de 1943, la Llei del 18 d'abril de 1947, el Decret 1794/1960, del 21 de setembre, i el Decret llei 10/1975, del 26 d'agost, en què constin el número de procediment, la persona física o jurídica encausada i la condemna imposada. La llista s'ha de publicar el mateix dia de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

CVE-DOGC-A-17185096-2017

2. S'autoritza l'Arxiu Nacional de Catalunya perquè actualitzi la llista, si té coneixement, per qualsevol causa, de l'existència de processos que no s'esmenten en l'apartat 1 per no haver-se'n conservat testimoni en l'arxiu dels tribunals militars a Catalunya.

Segona. Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor l'endemà d'haver estat publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertorqui la facin complir.

Palau de la Generalitat, 4 de juliol de 2017

Carles Puigdemont i Casamajó

President de la Generalitat de Catalunya

(17.185.096)